

2024

**ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ
ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

2024 թվականի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունում արձանագրվել է¹ հանցագործության 40.232 դեպք (2023 թվականին՝ 40.666 դեպք), որոնցից 18.397-ը (2023 թվականին՝ 20.231 դեպք)՝ Երևան քաղաքում: Նախորդ տարվա համեմատությամբ հանցագործության դեպքերը նվազել են 434-ով կամ 1.1%-ով:

2024 թվականին արձանագրվել է ոչ մեծ ծանրության և առանձնապես ծանր հանցագործությունների աճ: Միաժամանակ, նվազել են միջին ծանրության և ծանր հանցագործությունների դեպքերը:

2023 թվականի համեմատությամբ ոչ մեծ ծանրության հանցագործությունների դեպքերն աճել են 337-ով կամ 1.7%-ով (2023 թվականին՝ 20.024 դեպք, 2024 թվականին՝ 20.361 դեպք), միջին ծանրության հանցագործությունների դեպքերը նվազել են 595-ով կամ 4.6%-ով (2023 թվականին՝ 12.848 դեպք, 2024 թվականին՝ 12.253 դեպք), ծանր հանցագործությունների դեպքերը նվազել են 598-ով կամ 9.8%-ով (2023 թվականին՝ 6116 դեպք, 2024 թվականին՝ 5518 դեպք), իսկ առանձնապես ծանր հանցագործությունների դեպքերն աճել են 422-ով կամ 25.1%-ով (2023 թվականին՝ 1678, 2024 թվականին՝ 2100 դեպք):

Առանձնապես ծանր հանցագործությունների 2100 դեպքերից 1502-ը հանկարծամահությունների դեպքերն են (2023 թվականին գրանցված առանձնապես ծանր՝ 1678 հանցագործություններից հանկարծամահությունների դեպքերը կազմել են 1132): Այլ խոսքով, եթե առանձնապես ծանր հանցագործությունների դեպքերը ներկայացվեն առանց հանկարծամահությունների թվերի, ապա կարող ենք փաստել, որ 2024 թվականին գրանցվել է առանձնապես ծանր հանցագործությունների 598 դեպք՝ նախորդ տարվա 546-ի դիմաց (աճը՝ 52 դեպք կամ 9.5%):

Հանցագործության 40.232 դեպքի բացարձակ մեծամասնությունը՝ 81.1%-ը, ոչ մեծ (20.361 դեպք կամ դեպքերի 50.6%) և միջին ծանրության (12.253 դեպք կամ դեպքերի 30.5%-ը) հանցագործություններն են, այսինքն՝ նվազ հասարակական վտանգավորություն ներկայացնող հանցագործությունները: Առանձնապես ծանր հանցագործություններն ընդհանուր հանցագործությունների զանգվածում կազմում են 5.2% (2023 թվականին՝ 4.1%), իսկ ծանր հանցագործությունները՝ 13.7% (2023 թվականին՝ 15.0%):

2014-2024 թվականների հանցավորության կառուցվածքը վկայում է, որ ընդհանուր հանցագործությունների կազմում ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունների տեսակարար կշիռն արտահայտող միջին տարեկան տոկոսային ցուցանիշը կազմել է 17.5%:

¹ Հանցագործությունների դեպքերին վերաբերող թվային ցուցանիշները ներկայացված են ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության ինֆորմացիոն կենտրոնի տրամադրած տվյալների հիման վրա՝ հիմք ընդունելով «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, որի համաձայն՝ ոստիկանությունը պարտավոր է կառավարության սահմանած կարգով ընդունել, գրանցել և հաշվառել հանցագործությունների ու այլ իրավախախտումների, պատահարների վերաբերյալ դիմումներն ու հաղորդումները, դրանց տալ համապատասխան ընթացք: Նշված կարգը սահմանվել է ՀՀ կառավարության 2017 թվականի նոյեմբերի 23-ի 1495-Ն որոշմամբ:

Մինչդեռ, 2024 թվականին ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունները կազմել են ընդհանուր հանցագործությունների 19%-ը: Վերջին 10 տարվա ընթացքում նշված ցուցանիշից ավելի բարձր ցուցանիշ արձանագրվել է 2014 թվականին՝ 19.9%, 2015 թվականին՝ 20.0% և 2023 թվականին՝ 19.1%:

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ 2024 թվականին 3%-ով աճել են մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 7138 դեպք, 2024 թվականին՝ 7353 դեպք): 2.2%-ով նվազել են հասարակական անվտանգության, կարգի, բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 15.847 դեպք, 2024 թվականին՝ 15.502 դեպք), 1.3%-ով՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 11.420 դեպք, 2024 թվականին՝ 11.271 դեպք), 3.6%-ով՝ պետական իշխանության, ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 4704 դեպք, 2024 թվականին՝ 4536 դեպք):

Չաշվետու ժամանակահատվածում 7.6%-ով աճել են դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու (2023 թվականին՝ 1062 դեպք, 2024 թվականին՝ 1143 դեպք), 89.5%-ով՝ մարդկանց թրաֆիքինգի (2023 թվականին՝ 19 դեպք, 2024 թվականին՝ 36 դեպք), 11.9%-ով՝ սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունների (2023 թվականին՝ 176 դեպք, 2024 թվականին՝ 197 դեպք), 111.4%-ով՝ թմրամիջոցների մաքսանենգության (2023 թվականին՝ 210 դեպք, 2024 թվականին՝ 444 դեպք), 9.9%-ով՝ խարդախության (2023 թվականին՝ 2472 դեպք, 2024 թվականին՝ 2716 դեպք), 25.1%-ով՝ համակարգչային տեխնիկայի միջոցով հափշտակությունների դեպքերը (2023 թվականին՝ 630 դեպք, 2024 թվականին՝ 788 դեպք):

Չաշվետու ժամանակահատվածում 22.9%-ով **նվազել են** հրազեն, ռազմամթերք պատրաստելու և դրանց ապօրինի շրջանառության հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 1179 դեպք, 2024 թվականին՝ 909 դեպք), 11.4%-ով՝ ճեփ կանոնները խախտելու հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 2185 դեպք, 2024 թվականին՝ 1936 դեպք), 33.2%-ով՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 4564 դեպք, 2024 թվականին՝ 3047 դեպք), 14.9%-ով կողոպուտի հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 148 դեպք, 2024 թվականին՝ 126 դեպք), 7%-ով՝ գողության հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 6868 դեպք, 2024 թվականին՝ 6390 դեպք), 14.9%-ով՝ պաշտոնեական լիազորությունները չարաշահելու և անցնելու հանցագործությունները (2023 թվականին՝ 556 դեպք, 2024 թվականին՝ 473 դեպք):

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից ստուգվել է ենթադրյալ հանցավոր դեպքերի վերաբերյալ 71.323 հաղորդման (2023 թվականին՝ 61.987) արձանագրման մասին օրենսդրության պահանջների կատարումը:

Ենթադրյալ հանցավոր դեպքերի վերաբերյալ 71.323 հաղորդումից 58.895-ով (2023 թվականին՝ 50.715) նախաձեռնվել է քրեական վարույթ, իսկ 12.428-ով քննիչների կողմից

վարույթ չի նախաձեռնվել, որոնցից 10.705-ի օրինականությունը հաստատվել է հսկող դատախազների կողմից, իսկ 1723-ով հանձնարարվել է նախաձեռնել քրեական վարույթ և սկսել նախաքննություն:

Քրեական վարույթ չնախաձեռնելու դեմ բերվել է 375 բողոք, որոնցից 25-ը վերադաս դատախազների կողմից բավարարվել է, 350-ը՝ մերժվել:

2024 թվականի ընթացքում հանրապետության նախաքննության մարմինների կողմից քննվել է 209.421 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 187.306):

Նախորդ տարվա համեմատությամբ քննված քրեական գործերի թիվը աճել է 22.115-ով կամ 11.8%-ով:

2024 թվականին քննված 209.421 քրեական վարույթից 140.835-ը փոխանցվել է նախորդ տարվանից (2023 թվականին՝ 28.389), որը 112.446-ով կամ 396,1%-ով ավելի է, քան 2023 թվականին, իսկ 68.586-ով նախաքննության կատարումը հանձնարարվել է քննիչին 2024 թվականի ընթացքում (2023 թվականին՝ 158.917), որը 90.331-ով կամ 56,8%-ով պակաս է, քան 2023 թվականին:

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից քրեական հետապնդում է հարուցվել 15.074 անձի նկատմամբ (2023 թվականին՝ 10.136), 15.896 անձի նկատմամբ կայացվել է քրեական հետապնդում չհարուցելու (2023 թվականին՝ 12.331), 2.518 անձի նկատմամբ՝ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշում (2023 թվականին՝ 1534), իսկ 2.627 անձի նկատմամբ կայացվել է քրեական հետապնդման ժամկետը կասեցնելու մասին որոշում (2023 թվականին՝ 2544):

2024 թվականին ավարտվել է 38.058 քրեական գործի վարույթ (2023 թվականին՝ 33.396), այդ թվում՝ 11.801-ը՝ 13.179 անձի վերաբերյալ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան (2023 թվականին՝ 8.393-ը՝ 10.115 անձի վերաբերյալ), 45-ը՝ բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցներ կիրառելու միջնորդությամբ ուղարկվել է դատարան (2023 թվականին՝ 55), 26.212-ը կարճվել է (2023 թվականին՝ 24.948), որոնցից 17.813-ը՝ (2023 թվականին՝ 18.309) ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված հիմքով:

Այսպիսով, 2024 թվականին ավարտվել է 4.662-ով կամ 14%-ով ավելի քրեական վարույթ քան 2023 թվականին, այդ թվում, դատարան է ուղարկվել 3.408-ով կամ 40.6%-ով ավելի քրեական վարույթ, կարճվել է 1264-ով կամ 5,1%-ով ավել քրեական վարույթ:

2024 թվականին 7.035 քրեական վարույթ միացվել է (2023 թվականին՝ 7.956):

2024 թվականին 29 քրեական վարույթով (2023 թվականին՝ 34) նախաքննությունն իրականացվել է մեղադրյալի բացակայությամբ (հեռակա վարույթ)՝ համաձայն ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 57-րդ գլխով սահմանված դրույթների:

2024 թվականի վերջին անավարտ է մնացել 158.236 քրեական վարույթ (2023 թվականի վերջին՝ 140.523), ինչը 17.713-ով կամ 12,6%-ով ավել է, քան 2023 թվականին:

Չարկ է նշել, սակայն, որ անավարտ մնացած 158.236 քրեական վարույթից 135.553-ով կատարվել են վարույթային և ապացուցողական բոլոր գործողությունները, որի արդյունքում ի հայտ չի եկել քրեական հետապնդման ենթակա անձ:

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից ստուգվել է (վերստուգվել է) վարույթը կարճելու մասին 42.770 որոշման օրինականություն: 2024 թվականին վերացվել է՝

1. քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին 661 որոշում կամ ստուգված որոշումների 1.55%-ը, որոնցից 17-ը կամ 2.6%-ը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից,

2. քրեական հետապնդում չհարուցելու մասին 59 որոշում, որոնցից 1-ը կամ 1,7% -ը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից,

3. քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին 30 որոշում, որոնցից 1-ը կամ 3,33% -ը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից:

Համեմատության համար նշենք, որ 2023 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից ստուգվել է (վերստուգվել է) վարույթը կարճելու մասին 36.451 որոշման օրինականություն: 2023 թվականին վերացվել է՝

1. քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին 527 որոշում կամ ստուգված որոշումների 1.44%-ը, որոնցից 20-ը կամ 3.8%-ը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից,

2. քրեական հետապնդում չհարուցելու մասին 131 որոշում,

3. քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին 26 որոշում, որոնցից 1-ը կամ 3.84% -ը՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից:

Հաշվետու ժամանակահատվածում քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին որոշումների դեմ բերվել է 136 բողոք (2023 թվականին՝ 97), որոնցից բավարարվել է 16-ը (2023 թվականին՝ 9) կամ մոտ 11,8%-ը (2023 թվականին՝ 9.2%):

Նույն ժամանակահատվածում քրեական հետապնդում չհարուցելու մասին որոշումների դեմ բերվել է 90 բողոք (2023 թվականին՝ 54): Նշված բողոքներից բավարարվել է 3-ը (2023 թվականին՝ 2):

Քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումների դեմ նույն ժամանակահատվածում բերվել է 47 բողոք (2023 թվականին՝ 48), որոնցից 6-ը բավարարվել է (2023 թվականին՝ 4):

Քրեական հետապնդման ժամկետը կասեցնելու որոշումների դեմ հաշվետու ժամանակահատվածում բերվել է 4 բողոք, որոնք մերժվել են:

Փաստենք, որ քրեական գործով վարույթը կարճելու, քրեական հետապնդում չհարուցելու, ինչպես նաև քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումների դեմ բերված բողոքների թիվը 2024 թվականին ավելացել է 74-ով կամ 37,2%-ով՝ կազմելով 273 բողոք՝ նախորդ տարվա 199-ի դիմաց: Բերված բողոքներից բավարարվել է 25-ը կամ 9,1%-ը (2023 թվականին՝ 15-ը կամ 7,5%-ը):

Փաստորեն, 2024 թվականին ստուգվել է վարույթը կարճելու մասին 6.319 որոշում ավելի, քան 2023 թվականին, իսկ վարույթը կարճելու մասին որոշումը վերացնելու վերաբերյալ կայացված որոշումների թիվը ավելացել է 134-ով կամ 25,4%-ով:

2024 թվականի ընթացքում դատարան ուղարկված 790 քրեական գործով պետությանը, համայնքներին, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց պատճառվել է 29.186.330.600 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 83.867.331.548), որից պետությանը՝ 9.537.184.200 դրամի (2023 թվականին՝ 66.232.338.153), համայնքներին՝ 1.425.725.400 դրամ (2023 թվականին՝ 210.198.000), իրավաբանական անձանց՝ 5.629.446.000 դրամի (2023 թվականին՝ 10.315.255.000), ֆիզիկական անձանց՝ 12.593.975.000 դրամի (2023 թվականին՝ 7.084.558.395):

Հաշվետու ժամանակահատվածում քրեական գործերով (ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ ավարտված քրեական վարույթներով) վերականգնվել է պետությանը և համայնքին պատճառված շուրջ 42 միլիարդ դրամի վնաս, որից 37 միլիարդ 600 միլիոն դրամը վերականգնվել է ՀՀ գլխավոր դատախազության տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության դատախազների հսկողության ներքո քննվող քրեական վարույթներով:

Համեմատության համար նշենք, որ **2023 թվականի ընթացքում քրեական գործերով վերականգնվել էր պետությանը և համայնքին պատճառված շուրջ 34 միլիարդ 300 միլիոն** դրամի վնաս: Այսինքն, հաշվետու ժամանակահատվածում վերականգնվել է **ավելի քան 7 միլիարդ 500 միլիոն դրամով ավելի գումար**, քան նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում:

Նախաքննական մարմինների վարույթում քննված քրեական վարույթներով 2024 թվականի ընթացքում արգելանք է դրվել 2.658.771.800 դրամ արժողությամբ գույքի և դրամական միջոցների վրա:

2024 թվականի ընթացքում քննված քրեական գործերով դատարան է ներկայացվել 9.107 խուզարկության միջնորդություն (2023 թվականին՝ 10.072), որոնցից բավարարվել է 8.273-ը կամ 90.8%-ը (2023 թվականին՝ 9.119-ը կամ 90.5%-ը), մերժվել է 834-ը կամ 9.2%-ը (2023 թվականին՝ 953-ը կամ 9.5%-ը):

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից քրեական վարույթներով տրվել է 5468 հանձնարարություն՝ նախորդ տարվա 5147-ի դիմաց, այսինքն՝ հանձնարարությունների թիվն ավելացել է 321-ով կամ 6.2%-ով:

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 185-րդ հոդվածի կարգով ներկայացվել է 360 միջնորդագիր՝ նախորդ տարվա 212 միջնորդագրի դիմաց:

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից լրացուցիչ քննության է վերադարձվել 431 քրեական վարույթ՝ նախորդ տարվա 332-ի դիմաց, այսինքն՝ լրացուցիչ քննության վերադարձված քրեական վարույթների թիվն աճել է 99-ով կամ 29.8%-ով:

2024 թվականի ընթացքում հետաքննություն կամ նախաքննություն իրականացնող անձանց կողմից թույլ տրված իրավախախտումների փաստերով ծառայողական քննություն անցկացնելու վերաբերյալ դատախազների կողմից ներկայացվել է 196 միջնորդություն, որոնց քննարկման արդյունքում 37 անձ ենթարկվել է կարգապահական տույժի:

2024 թվականի ընթացքում դատախազների կողմից քրեական դատավարությանը մասնակցելուց հեռացվել է հետաքննություն և նախաքննություն իրականացնող 201 անձ՝ նախորդ տարվա 253-ի դիմաց, այսինքն՝ վարույթից հեռացված անձանց թիվը նվազել է 52-ով կամ 20.6%-ով:

2024 թվականի ընթացքում ձերբակալվել է 7721 անձ՝ նախորդ տարվա 8645-ի դիմաց, այսինքն՝ ձերբակալված անձանց թիվը նվազել է 924-ով կամ 10,7%-ով: Ձերբակալումից ազատվել է 5461 անձ՝ նախորդ տարվա 7160-ի դիմաց:

2024 թվականին առաջին ատյանի դատարաններ է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 2282 միջնորդություն , որոնցից բավարարվել է 2013-ը կամ 88.2%-ը, մերժվել՝ 269-ը կամ 11.8%-ը:

Համեմատության համար նշենք, որ 2023 թվականին առաջին ատյանի դատարաններ է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 2040 միջնորդություն, որոնցից բավարարվել է 1559-ը կամ 76.4%-ը, մերժվել՝ 481-ը կամ 23.6%-ը:

Այսպիսով, 2023 թվականի համեմատ, 2024 թվականին կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին միջնորդությունների քանակը աճել է 242-ով կամ 11.9%-ով: Հարկ է արձանագրել, որ նկատելիորեն՝ 11,8%-ով աճել է կալանավորումը որպես խափանման միջոց կիրառելու վերաբերյալ ներկայացված միջնորդությունների դատարանների կողմից բավարարման տոկոսային ցուցանիշը, ինչը վկայում է ներկայացված միջնորդությունների հիմնավորվածության և պատճառաբանվածության մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում առաջին ատյանի դատարաններ է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ տնային կալանքը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 210 միջնորդություն (2023 թվականին՝ 114), որոնցից բավարարվել է 185-ը կամ 88,1%-ը (2023 թվականին՝ 87-ը կամ 76.3%-ը), մերժվել՝ 25-ը կամ 11.9%-ը (2023 թվականին՝ 27-ը կամ 23.7%-ը):

Հաշվետու ժամանակահատվածում, գրավը որպես խափանման միջոց կիրառվել է 317 անձի նկատմամբ (2023 թվականին՝ 224), իսկ պաշտոնավարման կասեցումը՝ 96 անձի

(2023 թվականին՝ 67) նկատմամբ, որից 71-ը (2023 թվականին՝ 38) կոռուպցիոն վարույթներով:

2024 թվականի ընթացքում հետախուզվել է 16.007 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 2196-ը կամ 13.7%-ը: Համեմատության համար նշենք, որ 2023 թվականի ընթացքում հետախուզվել է 14.909 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 1877-ը կամ 12.6%-ը:

Այսպիսով, պետք է փաստել, որ 2023 թվականի համեմատությամբ, 2024 թվականին հետախուզվողների թիվը ավելացել է 1098-ով կամ 7.4%-ով: Նշվածին զուգընթաց՝ ավելացել են հետախուզվողների հայտնաբերման քանակական և տոկոսային ցուցանիշները: Մասնավորապես, հայտնաբերված հետախուզվող մեղադրյալների թիվն ավելացել է 319-ով կամ 17%-ով:

Ընդհանուր հանցատեսակների մեջ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 461-րդ հոդվածով հետախուզվողների գերակշիռ թիվը հաշվի առնելով՝ նույն տվյալները ներկայացվում են առանց նշված հոդվածով հետախուզվողների տվյալների: Այսպես.

2024 թվականին հետախուզվել է 5097 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 1635-ը կամ 32.1%-ը:

2023 թվականին հետախուզվել է 4581 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 1479-ը կամ 32.3%-ը:

Փաստորեն՝ 2023 թվականի համեմատությամբ, 2024 թվականին հետախուզվողների թիվն ավելացել է 516-ով կամ 11.3%-ով:

2024 թվականին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 461-րդ հոդվածով հետախուզվել է 10.910 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 561-ը կամ 5.1%-ը:

2023 թվականին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 461-րդ հոդվածով հետախուզվել է 10.328 մեղադրյալ, որոնցից հայտնաբերվել է 398-ը կամ 3.85%-ը:

Փաստորեն՝ 2023 թվականի համեմատությամբ, 2024 թվականին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 461-րդ հոդվածով հետախուզվողների թիվն աճել է 582-ով, հայտնաբերման քանակական ցուցանիշը՝ 163-ով, իսկ տոկոսային ցուցանիշը՝ 41%-ով:

Ընտանիքում բռնության դեպքերի վերաբերյալ 2023-2024 թվականների տվյալները (ներառյալ՝ սուբյեկտային կազմը)՝ ստորև ներկայացված աղյուսակում².

² Աղյուսակում հաշվառման մեթոդաբանության փոփոխության պատճառով բռնության ենթարկվածի և բռնարարի սոցիալական կապի մասին տվյալները համեմատելի չեն. սոցիալական կապերն արտահայտող տողերում առկա տվյալների քանակը դեպքերի քանակից ավել է: Պատճառն այն է, որ 2024 թվականին արձանագրված դեպքերով, եթե բռնությունը եղել է երկու սուբյեկտի միջև, այն հաշվարկվել է որպես երկու սուբյեկտի կողմից կիրառված բռնություն, սակայն արձանագրվել է որպես մեկ դեպք: Այս խնդիրը ընտանեկան և կենցաղային բռնությունների մասով կշտկվի, քանի որ 2025 թվականի հունվարի 24-ից գործարկվել է Հայաստանում ընտանեկան և կենցաղային բռնության դեպքերի հաշվառման առաջին թվայնացված միասնական համակարգը:

ՀՀ ԶՕ հոդվածը	Ղեպքերի թիվը		Կենսակիցը		Ամուսինը կնոջը		Կինը ամուսնուն		Նախկին ամուսինը /կինը		Ծնողը զավակին		Զավակը ծնողին		Այլ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
155	3	13		1	1	1		2	1	1		1		5	1	5
162	5	6			1	3			1					2	2	3
166	8	15			3	3			1			1	3	3	3	9
167	10	20			3	10			1	1	2	1	2	1	2	10
170		1		1												
171	47	120		2	26	51		5	3	8	2	10	8	11	8	40
172		1				1										
173		2												1		1
176	1	4		1	1	2						1			10	
188		1														
189		2										2				
191		5				1				1		1				
192	4	10			1	2				1	2		1	1		6
194	46	166		7	14	42		1	12	38	2	6	8	13		65
2003թ. 137.1	4				2					88					2	
195	372	934	2	34	208	415	2	19	25	4	35	75	23	105	77	242
196	1	22		2		7			1							2
198	4	10			3	3					1	1				6
199		5		1		2										3
200		9		1		2										7
204		7				2										
252		1								1						
255	1												1			
260		1														
264		1												1		
300	1	1									1			1		
508	1	3				3									1	
	508	1360	2	50	263	550	2	27	45	143	45	99	44	142	106	399

Ընտանիքում բռնության դեպքերի գերակշիռ մասը ֆիզիկական ներգործության դեպքեր են. 2024 թվականին արձանագրվել է ֆիզիկական ներգործության 934 դեպք՝ 2023 թվականի 372-ի դիմաց. դեպքերն աճել են 562-ով կամ 151%-ով:

Ընտանիքում բռնության դեպքերի մյուս մասը հոգեկան ներգործության դեպքերն են. 2024 թվականին արձանագրվել է հոգեկան ներգործության 166 դեպք՝ 2023 թվականի 46-ի դիմաց. աճը կազմել է 120 դեպք կամ 261%:

2024 թվականին արձանագրված ընտանեկան և կենցաղային բռնության 1360 դեպքից 1100-ը կամ 81%-ը, իսկ 2023 թվականի 508 դեպքից 418-ը կամ 82%-ը ֆիզիկական և հոգեկան ներգործության դեպքերն են:

Չաշվետու ժամանակահատվածում արձանագրվել է ընտանեկան և կենցաղային բռնությունն հանդիսացող սպանության (2023 թվականին՝ 3 դեպք, 2024 թվականին՝ 13 դեպք) և առողջությանը դիտավորությամբ ծանր վնաս պատճառելու դեպքերի աճ (2023 թվականին՝ 8 դեպք, 2024 թվականին՝ 15 դեպք):

2024 թվականի ընթացքում ավարտված քրեական գործերի 42,1%-ը (2023 թվականին՝ 39.9%) քննվել է մինչև 2 ամիս, 21,5%-ը (2023 թվականին՝ 20.7%)՝ մինչև 4 ամիս,

15%-ը (2023 թվականին՝ 15.9%)՝ մինչև 6 ամիս, 11,9%-ը (2023 թվականին՝ 16%)՝ մինչև 1 տարի, 9.5 %-ը (2023 թվականին՝ 7.5%)՝ 1 տարուց ավելի ժամկետում:

Նշվածից հետևում է, որ 2024 թվականի 6 ամսից ավել է տևել քննված քրեական գործերի 21.4%-ի (2023 թվականին՝ 23,5%) նախաքննությունը, **իսչը 2023 թվականի համապատասխան ցուցանիշի համեմատ՝ նվազել է 2,1%-ով**: Նշված հանգամանքը որոշակիորեն վկայում է նախաքննության ժամկետների անհարկի ձգձգման դեպքերը բացառելու ուղղությամբ իրավասու մարմինների, այդ թվում նաև՝ Գլխավոր դատախազության կողմից վերջին տարիներին ձեռնարկված միջոցների արդյունավետության մասին:

Ստորև ներկայացվում են տվյալներն՝ ըստ նախաքննական մարմինների.

◆ **Քննչական կոմիտե**

2024 թվականի ընթացքում Քննչական կոմիտեի կողմից քննվել է 207.132 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 184.018): Նախորդ տարվա համեմատությամբ քննված քրեական վարույթների թիվը աճել է 23.114-ով կամ 12.6%-ով:

2024 թվականին քննված 207.132 քրեական վարույթից 140.001-ը փոխանցվել է նախորդ տարվանից (2023 թվականին՝ 27.586), որը 112.415-ով կամ 407.5%-ով ավել է, քան 2023 թվականին, իսկ 67.131-ով նախաքննության կատարումը քննիչին հանձնարարվել է 2024 թվականի ընթացքում (2023 թվականին՝ 156.432):

2024 թվականի ընթացքում նախաքննության կատարումը հանձնարարված 67.131 քրեական վարույթից 58.085-ը նախաձեռնվել է հաշվետու ժամանակաշրջանում:

2024 թվականին ավարտվել է 37.248 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 32.684), որոնցից 11.640-ը 12.805 անձի վերաբերյալ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան (2023 թվականին՝ 8108 քրեական վարույթ 9511 անձի վերաբերյալ), 45-ը բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցներ կիրառելու միջնորդությամբ ուղարկվել է դատարան (2023 թվականին՝ 55), 25.563-ը կարճվել է (2023 թվականին՝ 24.521), այդ թվում՝ 17.532-ը՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված հիմքով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մեղադրական եզրակացությամբ դատարան ուղարկված քրեական վարույթների թիվը գերազանցում է 2023 թվականի համապատասխան ցուցանիշը 3532-ով կամ մոտ 43.6%-ով:

2024 թվականին ՀՀ-ում քրեական հետապնդում իրականացնող այլ մարմիններ է ուղարկվել 4995 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 3371), 6815 քրեական վարույթ միացվել է (2023 թվականին՝ 7648):

2024 թվականի վերջին անավարտ է մնացել 157.367 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 139.695), որը 17.672-ով կամ 12.7%-ով ավելի է, քան 2023 թվականին: Ընդ որում, անավարտ մնացած քրեական վարույթներից 135.237-ով կատարվել են վարութային և ապացուցողական բոլոր գործողությունները, սակայն ի հայտ չի եկել քրեական հետապնդման ենթակա անձ:

2024 թվականին ձերբակալվել է 7286 անձ՝ նախորդ տարվա 8087-ի դիմաց, այսինքն՝ ձերբակալված անձանց թիվը նվազել է 801-ով կամ 9.9%-ով: Ձերբակալումից ազատվել է 5167 անձ՝ 2023 թվականի 6759-ի դիմաց, այսինքն՝ ձերբակալումից ազատված անձանց թիվը նվազել է 1592-ով կամ 23.6%-ով:

2024 թվականին Քննչական կոմիտեում քննված քրեական վարույթներով առաջին ատյանի դատարաններ է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 2134 միջնորդություն (առանց ՀՀ քրեական օրենսգրքի 461-րդ և 462-րդ հոդվածների), որոնցից բավարարվել է 1889-ը կամ 88.5%-ը, մերժվել՝ 245-ը կամ 11.5%-ը:

Համեմատության համար նշենք, որ 2023 թվականի առաջին ատյանի դատարաններ է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 1741 միջնորդություն, որոնցից բավարարվել է 1304-ը կամ 74.9%-ը, մերժվել՝ 437-ը կամ 25.1%-ը:

Այսպիսով, 2023 թվականին համեմատ 2024 թվականին կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին միջնորդությունների քանակը ավելացել է 393-ով կամ 22.6%-ով:

2024 թվականի ընթացքում ավարտված քրեական վարույթների 42.3%-ը (2023 թվականին՝ 39.9%) քննվել է մինչև 2 ամիս, 21.5%-ը (2023 թվականին՝ 20.8%)՝ մինչև 4 ամիս, 15.1%-ը (2023 թվականին՝ 15.9%)՝ մինչև 6 ամիս, 11.9%-ը (2023 թվականին՝ 16%)՝ մինչև 1 տարի, 9.2%-ը (2023 թվականին՝ 7.4%)՝ 1 տարուց ավելի ժամկետում:

2024 թվականի ընթացքում դատարան ուղարկված քրեական վարույթներով պետությանը, համայնքներին, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց պատճառվել է 27.832.834.000 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 56.044.911.000), որոնցից պետությանը՝ 8.362.322.000 դրամի (2023 թվականին՝ 44.643.664.000), համայնքին՝ 1.247.759.000 դրամի (2023 թվականին՝ 207.198.000), իրավաբանական անձանց՝ 5.629.446.000 դրամի (2023 թվականին՝ 7.684.295.000), իսկ ֆիզիկական անձանց՝ 12.593.307.000 դրամի (2023 թվականին՝ 3.484.972.000):

2024 թվականի ընթացքում ոչ արդարացնող հիմքերով կարճված քրեական վարույթներով պետությանը, համայնքներին, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց պատճառվել է 14.753.569.000 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 26.490.320.000), որից պետությանը՝ 13.098.344.000 դրամի (2023 թվականին՝ 25.791.411.000),

համայնքին՝ 1.062.986.000 դրամի (2023 թվականին՝ 78.348.000), իրավաբանական անձանց՝ 183.448.000 դրամի (2023 թվականին՝ 172.481.000), ֆիզիկական անձանց՝ 408.821.000 դրամի վնաս (2023 թվականին՝ 448.080.000):

2024 թվականի ընթացքում ոչ արդարացնող հիմքերով կարճված քրեական վարույթներով վերականգնվել է 11.122.897.000 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 8.428.444.000), որից պետությանը պատճառված վնաս՝ 10.705.816.000 ՀՀ դրամի (2023 թվականին՝ 8.158.941.000), համայնքին՝ 97.583.000 դրամի (2023 թվականին՝ 34.395.000), իրավաբանական անձանց՝ 61.605.000 դրամի (2023 թվականին՝ 142.695.000), ֆիզիկական անձանց՝ 257.893.000 դրամի չափով (2023 թվականին՝ 92.413.000):

2024 թվականի ընթացքում դատարան է ներկայացվել 8694 խուզարկության միջնորդություն (2023 թվականին՝ 9228): Ներկայացված 8694 միջնորդությունից բավարարվել է 7865-ը կամ 90.5%-ը (2023 թվականին՝ 8310-ը կամ 90%), իսկ մերժվել է 829-ը կամ 9.5%-ը (2023 թվականին՝ 918-ը կամ 10%):

Հակակոռուպցիոն կոմիտե

2024 թվականի ընթացքում Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կողմից քննվել է 2289 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 1824): Նախորդ տարվա համեմատությամբ քննված քրեական վարույթերի թիվն աճել է 465-ով կամ մոտ 25.5%-ով:

2024 թվականին քննված 2289 քրեական վարույթից 834-ը փոխանցվել է նախորդ տարվանից (2023 թվականին՝ 511), որը 323-ով կամ 63.2%-ով ավել է, քան 2023 թվականին, իսկ 1455-ով նախաքննության կատարումը քննիչին հանձնարարվել է 2024 թվականի ընթացքում (2023 թվականին՝ 1313), որը 142-ով կամ 10.8%-ով ավելի է, քան 2023 թվականին:

2024 թվականին քննված 2289 քրեական վարույթից 810-ը նախաձեռնվել է հաշվետու ժամանակահատվածում:

2024 թվականին ավարտվել է 810 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 513), որոնցից 161-ը 374 անձի վերաբերյալ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան (2023 թվականին՝ 169 քրեական վարույթ 399 անձի վերաբերյալ), 649-ը կարճվել է (2023 թվականին՝ 344):

2024 թվականին Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կողմից ՀՀ-ում քրեական հետապնդում իրականացնող այլ մարմիններ է ուղարկվել 347 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 273), 220 քրեական վարույթ միացվել է (2023 թվականին՝ 177):

2024 թվականի վերջին անավարտ է մնացել 869 քրեական վարույթ (2023 թվականին՝ 834), որը 35-ով կամ 4.2%-ով ավել է, քան 2023 թվականին: Ընդ որում, անավարտ մնացած քրեական վարույթներից 316-ով կատարվել են վարույթային և

ապացուցողական բոլոր գործողությունները, սակայն ի հայտ չի եկել քրեական հետապնդման ենթակա անձ:

2024 թվականին ձերբակալվել է 435 անձ՝ նախորդ տարվա 391-ի դիմաց, այսինքն ձերբակալված անձանց թիվը ավելացել է 44-ով կամ 11.3%-ով: Ձերբակալումից ազատվել է 294 անձ՝ 2023 թվականի 274-ի դիմաց:

2024 թվականին Հակակոռուպցիոն կոմիտեում քննվող քրեական վարույթներով առաջին աստիճանի դատարան է ներկայացվել մեղադրյալի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին 148 միջնորդություն (2023 թվականին՝ 121), որոնցից բավարարվել է 124-ը կամ 83.8%-ը (2023 թվականին՝ 93-ը կամ 76.9%-ը), մերժվել՝ 24-ը կամ 16.2%-ը (2023 թվականին՝ 28-ը կամ 23.1%-ը):

2024 թվականի ընթացքում ավարտված քրեական վարույթների 36.4%-ը քննվել է մինչև 2 ամիս (2023 թվականին՝ 33.9%-ը), 17.3%-ը՝ մինչև 4 ամիս (2023 թվականին՝ 17.6%-ը), 9%-ը՝ մինչև 6 ամիս (2023 թվականին՝ 13.7%-ը), 15.9%-ը՝ մինչև 1 տարի (2023 թվականին՝ 20.8%-ը), 21.4%-ը՝ 1 տարուց ավելի ժամկետում (2023 թվականին՝ 14%-ը):

2024 թվականի ընթացքում դատարան ուղարկված քրեական վարույթներով պետությանը, համայնքներին և ֆիզիկական անձանց պատճառվել է 1.353.496.600 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 14.560.775.700 դրամ), որոնցից պետությանը՝ 1.174.862.200 դրամի, համայնքներին՝ 177.966.400 դրամի, իսկ ֆիզիկական անձանց՝ 668.000 դրամի:

2024 թվականի ընթացքում ոչ ռեաբիլիտացիոն հիմքերով կարճված քրեական վարույթներով պետությանը, համայնքներին և ֆիզիկական անձանց պատճառվել է 3.114.736.100 դրամի գույքային վնաս (2023 թվականին՝ 46.559.500 դրամ), որից պետությանը՝ 2.627.270.400 դրամի, համայնքներին՝ 485.935.700 դրամի վնաս, ֆիզիկական անձանց՝ 1.530.000 դրամի վնաս, որոնցից վերականգնվել է 249.937.600 դրամը, այդ թվում՝ պետությանը պատճառված վնասից 52.264.200 դրամի, համայնքներին պատճառված վնասից՝ 196.143.400 դրամի չափով, իսկ ֆիզիկական անձանց պատճառված վնասն ամբողջությամբ վերականգնվել է:

2024 թվականի ընթացքում դատարան է ներկայացվել 413 խուզարկության միջնորդություն (2023 թվականին՝ 383): Ներկայացված 413 միջնորդությունից բավարարվել է 408-ը կամ 98.8%-ը (2023 թվականին՝ 381-ը կամ 99.5%-ը), իսկ մերժվել է 5-ը կամ 1.2%-ը (2023 թվականին՝ 2-ը կամ 0.5%-ը):